OCKELBO KOMMUN

● RIKTLINJER

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Dokumenttyp	Riktlinjer
Diarienummer	KS 2024/00570
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Giltighetstid	Tills vidare
Dokumentet gäller för	Ockelbo kommun
Antagen av	Kommunfullmäktige
Dokumentet ersätter	KF 2023-11-27 § 130
Informationsägare	Ekonomichef
Dokumentansvarig handläggare	Ekonomichef
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Vid behov
Gallring	Bevaras

Bakgrund

Kommunallagen stadgar dels att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, dels att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen.

Om kommunen har inrättat en resultatutjämningsreserv RUR och/eller resultatreserv RER ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av dessa.

Ockelbo kommuns ”Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv” är utformad för att svara upp mot kommunallagens krav på riktlinjer om god ekonomisk hushållning. För den verksamhet som drivs i bolagsform sker styrningen med hjälp av ägardirektiv och andra styrande dokument.

Kommunallagen (2017:725)

Mål för den ekonomiska förvaltningen

1 § Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller regionen. Om kommunen eller regionen har en sådan resultatreserv som avses i 14 §, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den. Lag (2023:642).

Resultatreserver

14 § Kommuner och regioner får i en resultatreserv reservera medel som får användas för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås.

Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap. 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, som överstiger

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

En reservering får göras om resultatreserven efter reserveringen uppgår till ett belopp som motsvarar högst fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning. Lag (2023:642).

God ekonomisk hushållning

En hållbar utveckling är en viktig del av Ockelbo kommuns långsiktiga planering. Både social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är viktiga och ömsesidigt beroende av varandra. God ekonomisk hushållning är en betydande del av en hållbar utveckling.

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och längre tidsperspektiv. Det förutsätter ett långsiktigt tänkande. För att säkerställa det, krävs att varje generation står för de kostnader de ger upphov till för att inte överlämna åt kommande generationer att betala.

Ockelbo kommun ska, som ansvarig för förvaltningen av medborgarnas skattemedel, sträva efter att dessa används kostnadseffektivt och ändamålsenligt. De ekonomiska medlen utgör en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten ska bidra till att resurserna i verksamheten används till rätt saker och att de används på ett effektivt sätt.

Mål och måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning skapar utrymme för verksamhetsutveckling och investeringar. En god ekonomi är en förutsättning för goda resultat och hög måluppfyllelse.

För att nå en god ekonomisk hushållning har kommunen definierat:

- Finansiella mål
- Mål för verksamheten

Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning sker i delårsrapport och årsredovisning.

Det är kommunstyrelsen som ansvarar för de mål som kommunfullmäktige har beslutat och som bedömer om Ockelbo kommun har en god ekonomisk hushållning. För att kommunstyrelsen ska kunna göra denna bedömning, bör kommunfullmäktige ange en lägsta nivå av måluppfyllelse för att god ekonomisk hushållning ska bedömas som uppnådd. Denna nivå ska formuleras inom ramen för Ockelbo kommuns årliga budgetprocess.

Måluppfyllelse bedöms enligt skalan

- Uppfylld – grön
- Delvis uppfylld – gul
- Ej uppfylld – röd

I undantagsfall kan måluppfyllelsen lämnas utan bedömning, vilket kan ske om underlag för bedömning av måluppfyllelse saknas.

Finansiella mål

Ockelbo kommuns finanspolicy och mätbara finansiella mål reglerar väsentliga delar av kommunens ekonomiska styrning. Finansiella mål fastställs på kort och lång sikt. Genom att fastställa mätbara finansiella mål blir de styrande för vad kommunen långsiktigt vill uppnå i fråga om förmögenhetsutveckling, vad den löpande verksamheten kan kosta, vilka resultatnivåer som krävs, investeringsverksamhetens omfattning och finansiering.

En ekonomi i balans utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet på kort sikt. Resultatet bör vara tillräckligt stort så att motsvarade servicenivå kan garanteras även för nästkommande generation.

Långsiktigt finansiellt mål:

Ockelbo kommuns finansiella ställning ska vara långsiktigt hållbar.

Kortsiktiga finansiella mål:

Finansiella mål för budgetåret formuleras inom ramen för Ockelbo kommuns årliga budgetprocess. I samband med beslut om års- och flerårsbudget fastställer kommunfullmäktige nivån för de finansiella målen.

Ockelbo kommun arbetar utifrån mål gällande:

- God ekonomisk hushållning ska genomsyra kommunens alla verksamheter.
- Årets resultat, efter finansnetto, ska vara minst 1,0 % av skatter och utjämning.
- Investeringar ska i möjligaste mån självfinansieras. Vid ny/ ombyggnad kan upplåning ske utifrån separat bedömning.
- Amortering av låneskuld sker med minst 1 % årligen.
- Soliditeten ska årligen förbättras.

Mål för verksamheten

Ockelbo kommuns vision ”Vision 2030 – Plats att växa” är en viljeinriktning för ett önskvärt framtida tillstånd. Den ska ha en bred förankring i samhället och bygga konsensus. Det ger förutsättningar för att den ska kunna vara aktuell under en relativt lång tid.

Visionen är fastställd av fullmäktige och är kommunens övergripande målnivå.

Utifrån Visionen har sex övergripande strategier utarbetats.

- Trygga kompetensförsörjningen
- Värna miljön i stort och smått
- Teknik som underlättar
- Utveckla samhället
- Torgför Ockelbo
- Ständiga förbättringar

Utifrån visionen och strategierna har kommunstyrelsen och nämnderna utarbetat mätbara mål.

I samband med beslut om års- och flerårsbudget fastställer kommunfullmäktige en lägsta nivå för måluppfyllelse avseende god ekonomisk hushållning för den samlade bedömningen av verksamhetens mål som är kopplade till de kommunövergripande strategierna. Nivån anger andelen uppfyllda och delvis uppfyllda mål i förhållande till totala antalet mål.

Intern kontroll

I en förutseende organisation säkerställer den interna kontrollen att risker elimineras innan det sker sådant som kan rubba förtroendet, innebära allvarliga brister eller medföra stora ekonomiska förluster.

Resultatutjämningsreserv – RUR

RUR avvecklas från och med 1 januari 2024 men får vara kvar och nyttjas till utgången av år 2033 enligt nuvarande lagstiftning.

Disponering kvarvarande RUR

Disponering av kvarvarande medel i RUR följer tidigare beslutad riktlinje.

Kommunallagen stadgar att medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Någon närmare precisering än så görs inte i lagen. Resultatutjämningsreserven ska i första hand användas för att reglera underskott som uppkommit

till följd av konjunkturella variationer, exempelvis försämrad eller negativ skatteunderlagstillväxt eller särskilt ökade kostnader hänförliga till konjunkturförsvagning.

Medel från RUR får användas då balanskravsresultatet är negativt. I så fall för att nå upp till ett nollresultat. Därmed ges möjlighet att utjämna förändringar i de ekonomiska förutsättningarna mellan olika år.

Beslut om kommande års disposition kan fattas i samband med budgetbeslutet. Den slutliga dispositionen fastställs i samband med årsredovisningen av fullmäktige.

Resultatreserv – RER

Från och med 1 januari 2024 införs en möjlighet att reservera medel till en resultatreserv (RER).

Syftet med resultatreserven är att skapa incitament för en större framförhållning och därmed öka möjligheten att nå målet om en god kommunal hushållning. Detta ska därigenom vara ett sätt att kunna arbeta med mer långsiktiga mål än balanskravets fokus på ett kalenderår i taget. Resultatreserven innebär att kommunen har möjlighet att bygga upp en reserv under goda tider för att senare kunna nyttja denna under sämre tider, under vissa omständigheter. Vissa omständigheter kan innebära tillfälligt svag skatteunderlagsutveckling, tillfälliga kostnader till följd av konjunktursvängningar, omstrukturering av verksamhet eller andra tillfälligt oförutsedda utgiftsökningar och tillfälligt oförutsedda inkomstbortfall. Detta för att på sikt nå god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att betona att resultatreserven inte bör användas för att täcka långsiktiga kostnadsökningar, för att möta ökade ambitioner eller kompensera för ineffektiv verksamhetsdrift.

RER är enbart en omfördelning av resultatet inom ramen för eget kapital. Genom att reserven läggs på ett separat konto i det egna kapitalet görs en markering hur stor andel av tidigare års resultatöverskott som kan nyttjas.

Avsättning till RER

Medel får reserveras till en RER som sedan kan användas i syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning. Reservering av medel till RER får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger;

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Kommunen får inte ha negativa balanskravsresultat från tidigare räkenskapsår kvar att reglera för att få göra avsättning till RER. Storleken på RER maximeras till högst fem procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Disponering av RER

Förutsättningarna för att kunna disponera RER för Ockelbo kommun är följande:

- Balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat, eller så långt som den täcker.
- Användning av medel från RER ska utgå från vad som avses med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen.
- RER får användas vid omvärldsförändringar eller kostnadsökningar som på kort sikt påverkar kommunens resultat negativt förutsatt att det främjar en god ekonomisk hushållning.
- RER får även användas vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning

Det ska framgå i förvaltningsberättelsen till vad och varför medlen disponerats.

Beslut om avsättning till/disponering av RER

Beslut om kommande års avsättning eller disponering ska fattas i samband med budgetbeslutet. I samband med årsbokslutet fattas beslut om den verkliga avsättningen eller disponeringen.

Det ska framgå i förvaltningsberättelsen till vad och varför medlen disponerats.

Kommunstyrelsen lämnar i årsredovisningen förslag till kommunfullmäktige avseende avsättning till eller disponering av RER.